

2026. április 10. péntek – 5786. niszán 23.

www.frankel.hu

péntek 18:30 | gy. gy. 19:08 | omer 8. napja | szombat 10:00 | havdala 20.15

85/11

SMINI

(III. Mózes 9.1. – 11.47.)

הַשְּׁמִינִי

Amikor a gyermekeit elpusztította az Örökkévaló tüze, az Örökkévalóé, akinek Áháron főpapja, szolgálója volt, ő hallgatott. Áháron csendes volt és szerény, de hallgatása talán nem csak az Örökkévaló akarátának alázatos jóváhagyása volt. A csend annak belátása, hogy van, ami nem megbeszélhető. Van olyan baj, amelyen lehet segíteni, probléma, amely megoldható, vagy legalább kezelhető, fájdalom, amely megszüntethető, de legalább enyhíthető. Vannak konfliktusaink, amelyeket meg lehet beszélni. Vannak álláspontok, amelyek között lehetséges a közvetítés. Áháron olyasmiről tapasztal meg, amire nincs vigasz, amin belátás nem segít, amire tehát nincsenek szavak. A halál, ahogy mondani szokás, az élet része. A gyermekek eltemetik végül szüleiket, ahogy őket eltemetik majd a gyermekeik. A nemzedékek váltakozása, úgymond, az élet rendje. Az, ha a szülőknek kell a gyermeküket eltemetni, kívül van ezen a renden. A szüleink elvesztése, bármilyen fájdalmas, természetes és ez vigasztaló. A szükségyszerű következett be, ami történt, indokolt és indokolható. Ha a legelső fájdalom enyhült, erre rávilágítani nem érzéketlenség. A szülő halálára van magyarázat, a gyerekére nincsen. Nem illeszthető be semmilyen rendbe, nem értelmezhető, nem indokolható, tehát a beszéd nem segít rajta. Áháron, ahogy a zsidó hagyományban olvassuk, némaságával kifejezte, hogy nem lázad a Seregek Urának döntése ellen. Némasága sokkhatás is lehetett bizonyára, a csapás a szemei előtt történt. És az is magyarázhatja, hogy az, ami történt, nem illett a szavak rendjébe, nem volt kifejezhető, közvetíthető, megbeszélhető. A zsidó hagyomány Áháron hallgatásából is tanulja, hogyan viselkedjünk a gyászolóval. Aki meglátogatja a sivatást, a szerette halála utáni első gyászhatót töltő hozzátartozót, nem szabad beszélgetést kezdeményeznie. A fájdalom átélése, tiszteletben tartása az első időben nem tűri a vigaszt, végső soron annak bizonygatását, hogy nincs is olyan nagy baj. De, van. A fájdalomra azonnal következő vigasztalás, esetleg a gyászoló gondolatának „elterelésére” tett kísérlet a gyász, a veszteség iránti érzéketlenség. A fájdalomtól, a veszteségtől való félelem tölti meg zajjal kényszeresen az élet súlyos pillanatait, hogy semminek se maradjon súlya, jelentősége. Pedig az ember halandó, mindenkit, akit szeretünk, elveszítünk, vagy ők veszítenek el minket. A rögtön lecsapó, a gyász átélésére időt nem hagyó vigasz éretlensége ezt az egyszerű összefüggést nem képes tudomásul venni. A csend pedig illik a hiányhoz, a gyászhoz. Az, ha némán, de jelen vagyunk, jelzi, hogy, noha nincs mit mondanunk, osztozunk a fájdalomban. A néma látogatás, az, hogy együtt ülünk a gyászolóval, felváltja a vigasz alkalomhoz nem illő kísérletét az együttérzéssel, mert ahol a vigasz még korai, az együttérzésnek ott is van helye. Az első gyász természete szerint néma, ezt tanúsítja Áháron megrendülése, mert nem csak a szavak taníthatnak, hanem a csend is.

Draskóczy Ádám, mesterszakos vegyész-mérnök-hallgató, szarvasi korcsoportvezető A termodinamika II. főtétele szerint a magukra hagyott rendszerek rendezetlensége nő (ezt a tudomány entrópiának hívja), eluralkodik bennük a káosz. Minden spontán folyamat (így azok is, melyek energiát termelnek) fokozza ezt. És ez nem csak a kémcsövekben vagy a reaktorokban igaz - maga a világegyetem is egy zárt rendszer, hiszen (mai tudásunk szerint) a határain kívül nincs semmi, ami kölcsönhatásba léphetne vele. Fizikai valóságunknak tehát megállíthatatlanul nő az entrópiája, hogy amikor eléri a lehetséges maximumát, minden megszűnjön történni. A csillagok kihunynak, a reakciók megfagynak, a mozgások megszűnnek: az univerzum halott. Az atomok és az univerzum között féltőn helyezkedik el az emberi mérettartomány, és nem vagyunk kivételek a fentiek alól mi magunk sem. Hogy tudjuk mégis fenntartani szervezetünk állandóságát? Miért nem keverednek össze szöveteink és sejtjeink, ezáltal növelve a káoszt? Nádáv és Ávihu történetében a tűz az isteni jelenlét, a megtisztulás, de ugyanakkor a büntetés szimbóluma is. Mi magunk is égetünk, gyomrunknak, mint egyfajta oltárnak áldozatot hozunk (táplálék), amelyet az feldolgoz (elemészt), majd megszabadulunk a végtermékektől (ahogy az áldozati oltár füstje is elszáll). Ilja Prigogine, a Nobel-díjas kémikus szerint így tartjuk fent saját állandóságunkat és rendezettségünket: a kis entrópiájú táplálékból kinyerjük az energiát, az ennek során keletkező nagy entrópiájú termékektől pedig különböző módokon megszabadulunk. Adja magát a hasonlat, hogy az égőáldozattal az ókori kultúrák, így a Szentély előtti és korabeli zsidók is a világ rendjét és állandóságát akarták biztosítani. És ahogy a mi gyomrunknak, úgy az áldozati oltárnak is vannak mennyiségi és minőségi korlátai: túl sok ráhelyezett felajánlás elfojtja a tüzet, a rossz minőségű áldozat pedig felborítja az egyensúlyt. Áron fiai ez utóbbi hibát követték el - növelték a káoszt, és a rendet már csak ilyen végzetes módon lehetett visszaállítani. Hogy mi a fentiek tanulsága? Talán a saját céljaink elérése érdekében tett erőfeszítéseink felülvizsgálata? A status quo megőrzésére irányuló intelem, vagy épp ellenkezőleg: a folytonos változás elfogadása? A természet rendjével szembeni alázat? Nem tudom, csak egyben vagyok biztos: egy kis kémia tudás sosem árt...

Lübeck Jutka, a Szarvasi Tábor projektkoordinátora Négy számomra fontos problémát vet fel a szöveg. Címzavakban: Hiba – Nádáv és Ávihu valamilyen hibát követhettek el az Örökkévaló szemében. Nem tudjuk

pontosan milyen hibát, és a szöveg nem tartotta fontosnak megmagyarázni. Ebből én arra következtetek bármekkora vétséget követtek el, ha kategorizálnunk kellene, az enyhébb és nem a főbenjáró bűnök közé sorolnánk. Túlkapás – Az Örökkévaló reakcióját nem lehet előre megjósolni, gyors és brutális. Semmilyen figyelmeztetés nem előzi meg, semmilyen magyarázat nem követi. Manapság az ilyet hirtelen felindulásból elkövetett emberölésként kategorizálnánk. Vezetői stílus – Az Örökkévaló nem figyelmeztet, nem magyarázza meg a döntését és nem ad utána feedbacket. Egy alacsonyabb beosztásban levő „középvezető”, azaz Mose próbálja menteni a menthetőt azzal, hogy értelemet keres a történekre, és utasításokat ad Áháronnak és a népnek, hogy hogyan és merre tovább. A nagyfőnök pedig mindeközben csendben ül, zárt ajtók mögött az irodájában, úgy tesz, mintha nem lenne ez olyan nagy dolog, ezzel nem kíván többet foglalkozni vele. Ez annak a vezetőnek a stílusa, aki úgy képzei, hogy az emberek majd akkor funkcionálnak jobban és tartják be rendesen a szabályokat, ha a félnek, szabályosan rettegnék tőle. Szerintem az volt a mázlija az Örökkévalónak, hogy volt egy nagyon jó és megbízható beosztottja, Mose, aki példaszerűen kezelte ezt a krízishelyzetet. Magyarázatot adott, gondoskodott a feladatok kiosztásáról és pontosan megmondta, hogy mit kell tenni. Gyász – Az egész szövegben ez számomra a legkegyetlenebb rész. Mose azt mondja Áháronnak és fiainak, hogy nem gyászolhatják az elvesztett fiaikat, tervékeket. És itt nem áll meg, mert azt is hangsúlyozza, hogy azzal, ha lemondanak a gyász kifejezéséről, a közösséget védik. Azaz el kell engedniük a fájdalmukat, el kell ásniuk az érzéseiket és a szokásos rituálék szerint nem búcsúzhatnak el szeretteiktől, ha mégis megtennék, a kollektív büntetést kockáztatják, azt, hogy az Örökkévaló haragja az egész közösségre irányul majd. Több dolog nem hagy nyugodni a szövegben. Miért nincs egyáltalán kérdés benne? Csak a beszámoló olvasható és utasítások. Egyetlen emberben sem merült fel egyetlen kérdés sem a történetek után? És még akkor is, ha Nádáv és Ávihu halált érdemeltek tettükért, az élőknek nincsen joguk gyászolni? Van akkora bűn, amelynek büntetése után még az életben maradtak gyásza is bűnös? És miért az élöket büntetjük? Hiszen a halottaknak mindegy, milyen módon temetjük el őket, vagy emlékezünk rájuk, ez a rituálé élőknek fontos.

HÍREK A VILÁGBÓL

Pészach után rögtön Iszru Chág. https://bzsh.hu/2026/04/07/peszach-joniszru-chag/
„ A magyar kultúra lelkiismerete” – Megemlékezés Osvát Ernő születésének 150. évfordulóján. https://mazsihisz.hu/a-magyar-kultura-lelkiismerete-megemlekezes-osvat-erno-szuletesenek-150-evfordulojan/
„ Rajzok a népirtás ellen” – Izrael-ellenes vagy nyíltan antiszemita az Egyesült Királyságban látható kiállítás? https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/rajzok-a-nepirtas-ellen-izrael-ellenes-vagy-nyiltan-antiszemita-az-egyesult-kiralysagban-lathato-kiallitas
Az október 7-i terrortámadás és a gázai háború áldozataira emlékeznek a Szenes Hanna parkban. https://kibic.hu/2026/04/09/az-oktober-7-i-terrortamadas-es-a-gazai-haboru-aldozataira-emlekeznek-a-szenes-hanna-parkban/
650 rakéta , 24 halott: így nézett ki 40 nap Irán árnyékában. https://izraelinfo.com/2026/04/09/iran-izrael-haboru-40-nap-merleg-raketak-halottak/
Netanjahu tárgyalásokat jelentett be Libanonnal, de tűzszünetről szó sincs. https://ujkelet.live/2026/04/09/netanjahu-targyalasokat-jelentett-be-libanonnal-de-tuzszunetrol-szo-sincs/
Keresztes lovagok 12. századi kardját találták meg Izraelben. https://mult-kor.hu/keresztes-lovagok-12-szazadi-kardjat-talaltak-meg-izraelben-20260409
Izrael figyelmeztetés nélkül csapott Bejrútra, mondván: az iráni tűzszünet nem vonatkozik Libanonra. https://hu.euronews.com/2026/04/08/izrael-figyelmeztetes-nelkul-csapott-bejrutra-mondvan-az-irani-tuzszunet-nem-vonatkozik-li
Dél-Libanonban folyik a harc, Jeruzsálemben megnyílt a Templomhegy. https://infostart.hu/kulfold/2026/04/09/del-libanonban-folyik-a-harc-jeruzsalem-ben-megnyilt-a-templomhegy
Irán újra lezárja a Hormuzi-szorost a Libanont ért izraeli támadások miatt. https://hvg.hu/vilag/20260408_iran-egyesult-allamok-haboru-tuzszunet-izrael-libanon-tamadasok
Izrael tovább támadja a Hezbollahot Dél-Libanonban. https://24.hu/kulfold/2026/04/09/iran-koz-el-kelet-haboru-usa-trump-izrael/#izrael-tovabb-tamadja-a-hezbollahot-del-libanonban
Izrael megölte az Iráni Forradalmi Gárda hírszerzési főnökét. https://www.atv.hu/kulfold/20260406/izrael-irani-hirszerzesi-fonok/
Jair Lapid: „Soha nem volt még ekkora diplomáciai katasztrófa a történelmünkben” https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/jair-lapid-soha-nem-volt-meg-ekkorai-diplomaciai-katasztrofa-a-tortenelmunkben
Pészah zárónapjai: a tenger már bezárult mögöttünk – az út előttünk van. https://mazsihisz.hu/pezsah-zaronapjai-a-tenger-mar-bezarult-mogottunk-az-ut-elottunk-van/
Szijjártó Péter segítséget ajánlott Iránnak a csipogós támadások után. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/sajtoertesules-szijjarto-peter-segitseget-ajanlott-irannak-a-csipogos-tamadasok-utan

<p>Robert Capa eddig nem látott magyarországi fotóit mutatja be a Capa Központ. https://kibic.hu/2026/04/08/robert-capa-eddig-nem-latott-magyarorszag-i-fotoit-mutatja-be-a-capa-kozpont/</p>
<p>Honnan tudjuk, hogy Izrael elvesztette az iráni háborút? Onnan, hogy Netanjahu eltűnt a szemünk elől. https://izraelinfo.com/2026/04/08/izrael-iran-haboru-netanjahu-eltunt-velemenyl</p>
<p>Irán ujjá továbbra is a ravaszon, az urán sorsa és a helyzet Libanonnal. https://ujkelet.live/2026/04/09/iran-ujja-tovabbra-is-a-ravaszon-az-uran-sorsa-es-a-helyzet-libanonnal/</p>
<p>Trump bejelentette a tűzszünetet, a világ fellélegzett, aztán fél nappal később minden bizonytalan lett. https://telex.hu/kulfold/2026/04/08/irani-haboru-tuzszunet-egyedul-allamok-iran-izrael-donald-trump-libanon-hezbollah-hormuzi-szoros</p>
<p>„A lányomról csak a két legjobb barátnője tudja, hogy zsidó”. https://hvg.hu/kultura/20260407_berlin-zsido-szemmel-film-es-kiallitas-2b-galeria</p>
<p>Mesélő kövek – séta a Salgótarjáni utcai zsidó temetőben. https://welovebudapest.com/program/seta-salgotarjani-utcai-zsido-temeto-2026-aprilis/</p>
<p>Izrael támogatja a tűzszünetet, de leszögezte, hogy az Libanonra nem terjed ki. https://nepszava.hu/3317991_izrael-iran-tuzszunet-libanon-donald-trump-egyedul-allamok-targyalasok</p>
<p>Zsidó kényszermunkások tömegsírját keresik Rohoncon, 200-an haltak meg 1945-ben. https://www.kisalfold.hu/helyi-kozelet/2026/04/zsido-kenyszermunkasok-ausztria-rohonc-tomegsir-emlek</p>
<p>Sajtóértesülések szerint Szijjártó segítséget ajánlott Iránnak egy Hezbollah elleni akció után. https://hu.euronews.com/2026/04/08/sajtoertesulesek-szerint-szijjarto-segitseget-ajanlott-irannak-egy-hezbollah-elleni-akcio-</p>